

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 24 Cor.
Pe o jum. de an 12 "
Pe trei luni . . . 6 "

Pentru România şi
străinătate:

Pe un an . . . 40 lei.
Pe o jum. de an 20 "

TELEFON Nr. 226.

GAZETA TRANSILVÂNIEI

ZIAR POLITIC NAȚIONAL.

REDACȚIA
ŞI ADMINISTRATIA
Str. Prundului Nr. 15

INSEERATELE
se primesc la admini-
strația. Prețul după tarifi
şi învolată.

Manuscrisele nu se în-
napoiază.

Aberații științifice.

Rar mi s'a întâmplat să văd lucruri așa de întoarse și contrare spiritului frăcesc și contrare intereselor adevărate ale neamului nostru, ca în articolul „Din problemele viitoare ale bisericii noastre române unite“ din „Cultura creștină“ nr. 5. Pentru ca publicul să vadă elucubrările din acel articol citez aici câteva va șire dela început:

»Datele statistice referitoare la copășii arată, că biserica unită din Ungaria a pierdut în anul 1914 câte-va sute de suflete. Din aceste tabele statistice aflăm apoi că, biserica unită din această țară ar avea cu 600,000 de suflete mai puțin ca biserica neunită.»

În această țară sunt o mulțime de confesiuni. Înmulțirea nici uneia nu e însă spin în ochii scriitorului acestui articol — numai biserica soră. Eu unul — deși sunt preot gr. catolic — mărturisesc, că nu m'așisupăra, dacă ar fi mai numeroasă biserica neunită, nu cu 600,000 ci cel puțin cu 6 milioane decât cea unită și de-ar exista în regat cel puțin 20 milioane Români neuniți!

Între cauzele, pentru cari biserica noastră a pierdut, autorul articolului din „Cultura Creștină“ nu vrea să înșire — Hajdudorogul — „la care nu se gândește“, ci emigrările în „țară și America“. Din aceste motive propune unele remedii de sanare, în urma cărora biserica noastră ar avea de-a se pune în stadiul ofensivei față de biserica soră ortodoxă. Ca publicul să se convingă ce felu de idei sunt desfășurate acolo, citez:

»Ne gândim aci la lărgirea sferei de activitate pastorală și în afară de cadrele de azi ale provinciei noastre metropolitane... e neapărat delapsă, ca pentru viitorul apropiat să ne împretinim cu un spirit mai intensiv de propagandă și cu ideile unei expansiuni a bisericii noastre în afară de granițele actuale.»

lar într'un alt loc:

»Prin crearea episcopiei ungurești am încercat doziliuzii amare, căci reducându-ni-se în mod simțitor teritoriul provinciei, a trebuit să ne cheltuim energiile într-o recăștigarea teritoriului pierdut și astfel eventualele gânduri de expansiune în afară, au trebuit să cadă pe al doilea plan.»

Prin urmare autorul prezintă ca o problemă principală pentru biserica unită *propaganda expansivă* în sensul bisericii neunită, ca așa să se desdauneze pentru desiluziile amare ce le-a încercat prin

Popa din Sânmihai.

„Eu's popa din Sânmihai.
„Care mănă tot mălai.“

În clipele de singurătate rățăcesc adesea cu gândul pe cărările pline, de un deosebit farmec ale amintirilor din trecut.

Atunci îmi răsare în cale o figură simpatică de preot român din generația care s'a dus. E chipul senin al moșului meu după tată, al vestitului și de minună făcătorului popa din Sânmihai.

A trebuit mult timp și mi mai multă muncă desinteresată până am ajuns să fiu și eu *cineva* în ținutul, unde mi-a fost sorocit să mi petrec viața. Până a sjunge la atât, m'am adumbrit sub faimă ce și-o câștigase în viață moșu meu din Sânmihai. Târziu nostru, pășii și fripti de-atâtea ori (chiar din partea domnilor ieșiți din mijlocul lor), își deschid mai lute înima unui om care poartă un nume sau un titlu bine sunător urechilor lor.

Era destul să le spun:

— Sunt nepotul popii din Sânmihai.

Nu mai vedeam cum fețele lor se înălțau ca prin farmec și în-

fințințarea episcopiei de Hajdudorog. Nu cred să existe acel principiu etic nici la păgâni, în urma cărora pentru dauna ce ți-a făcut-o cineva să fi în drept, a te desdauna din avere. *confratului tău*, al sângelui din sângele tău.

Ei bine, bieții noștri credincioși gr. cat. săraci merg în România. Acolo sunt hrăniți, adăpostiiți, nimeni nu le atacă nici credința, cu atât mai puțin limba și naționalitatea. Când se întorc readuc simțăminte naționale în vigoare și cele religioase, cum le-au dus. În ei nu am pierdut nimic. Recunosc — ce-i drept — că ar fi foarte bine, dacă pentru liniștea lor suflătească și necesitatea zilnică am avea pe sama lor bisericici și preoți uniți, ca, precum se simțesc prin limbă în țară acasă, să se simtă și prin rugăciune, dar nu în spirit de *propagandă și expansiune*, nu în *spiritul de-a ne răsbuna pe frați*, pentru dauna pricinuită de Hajdudorog.

Cu totul în altă parte ar trebui să se îndrepte atențiunea bisericii unite. Autorul acestui articol spune următoarele în privința aceasta:

»Cutezanța cu care se vorbește deja azi în presa compatrioților despre un viitor taciut după planurile lor.»

Aceasta însă nu-l pune pe griji. El se prefacă liniștit în aceasta privință căci s'au primit chiar în aceste zile asigurări nu dela Vatican nici din partea Vaticanului, ci la Vatican „în ce privește libera dezvoltare a bisericii rom. gr. cat. din viitor“.

Celind aceste șire, ori te podidesc lacrimile, ori îți vine să zîmbești. Numai ieri-alaltăeri am văzut cât plătesc astfel de asigurări și azi tot mai sunt oameni, cari voiesc să ne îmbețe cu ele. Dacă astfel de elucubrării ar fi apărut în presa compatrioților, amintită de autor mai sus, am fi în curat. Scopul lor ar fi acela, ca să ne întoarcă privirea în altă parte, să ne pună în o luptă cu cealaltă parte a neamului român, ca așa ei să-și poată extinde stăpânirea peste noi. Dar ce să poți zice de un preot unit, care te îndeamnă în o astfel de direcție?

Autorul, spre a-și dovedi dreptatea cauzei, se provoacă la compatrioții noștri, cari au în țară societatea „S. Ladislau“. Aci se pune întrebarea: oare în același raport suntem și noi cu frații din regat? Compatrioții sub masca religioasă urmăresc scopuri politice, ei voiesc con-

servarea caracterului național etnic al populației maghiare rătăcite în România, pe care lucru noi n'avem de-al face, căci — precum am zis — nimeni acolo nu slăbește alipirea la naționalitatea română, ci o întărește; nimeni nu le atacă religia. Noi prin urmare n'avem să urmărim scopuri politice acolo.

Dar mai este și o altă împrejurare: De ce averi dispun ei? De ce sprijin din partea statului? Afară de aceea nimeni nu vorbește despre ei cu cutezanță despre planuri de a-i strivi.

Autorul are însă cutezanța de a să provoacă la micile noastre averi bisericești. O sancta simplicitas! De am avea de-osulă de ori atâtea, toate ne-ar trebui pentru a ne apăra, între granițele provinciei noastre, finanța națională-etnică. Sume enorme ne-ar trebui să ne aranjăm instrucția populară. O mulțime de comune sunt, cari de zeci de ani nu au nici o școală. O mulțime de școlări s'au închis, mai ales în comune mixte, unde elementul român e în minoritate. Să cere în o mulțime de comune deschiderea de noi școli, și noi stațiuni docentale. Gimnaziile ce le avem nu ne-ajung, și cât de bine ne-ar prinde, când acele le-am plăti din ale noastre fonduri, nu dela stat.

Eu unul nu cred că există comună bisericească, care poate privi la viitorul depărtat a instrucției fiilor ei — fără griji. Care comună poate zice, că poate asigura salariul legal, la 3—4 învățători, cât impune legea pe toate timpurile din venitele sale? Dar apoi câte comune sunt chiar fără preoți, unde nimeni nu duce altă vorbă românească decât preotul care la 2—3 săptămâni face o liturgie în fugă, unde nu zice, că în casă nu e limba de conservare cea română, dar pe stradă abia de mai răsună doina.

Sunt comune, unde tinerețea are de tot puțin cunoștințe de limba maternă, dar altă limbă o cunoaște perfect, și scrie în ea corect. Distanța între limba rituală și limba ce o folosește junimea mai ales, în unele comune crește. Oare nu avem păcate de moarte, că nu înființăm o societate pentru a face posibilă cunoașterea limbii materne rituale, acelor cari nu au posibilitatea de-a și-o însuși în familie și în școală? Multe ași mai putea zice în a-

ceastă privință, dar termin cu acea observare, că o societate, a căreia existență e amenințată în *internul* ei, până nu s'a întărit acolo deplin, comite o sinucidere, alergând după propaganda în *afară*. Timpurile sunt grele pentru toți. Inimicii ni se înmulțesc. Garanța existenței noastre ca popor — și ca uniți — e numai în *unitatea tuturor elementelor românești*, în lupta pentru conservarea firei noastre etnice naționale. Confesionalismul e crimă de *leză-românism*.

Un preot unit.

Crâmpeie.

Cetim acuma în ziare, că țărani români, neapți la vremea lor pentru serviciul militar, se întorc din România, unde au emigrat mânâși de mizeria ce băntuie în satele lor. Se întorc, se anunță voluntari în armată, să duc pe câmpul de luptă, acolo li răspund ziaristului din Pesta, că: »român nem tud magyar menetszárad menni și se luptă cu puil de lei pentru izbânda steagului.»

Cine pătrunde într'adevăr ponderositatea colosală a gestului lor aproape supraomenească, se senzația, că vede și examinează lucruri miraculoase. Pentru că nimeni nu-i atât de naiv să presupună, că acești oameni cinstiți până la imprudență, înțeleg ceva despre propagandă sârbească, că se teje de imperialismul rusesc ori privesc cu îngrijorare la tendința panslavă. Ei să duc și să luptă cu un eroizm fără păreche, pentru-că așa suzără dela dascălul Irime, că și strămoșii lor așa au făcut. Apoi e vorbă mare, când li chiamă împărașul despre care atâtea lucruri bune și frumoase au povestit domni pe la adunări.

Despre un maghiar adevărat să spune, că anunțându-se voluntar în e-tatea de 55 de ani, cu o boală cronică de stomac a plecat pe câmpul de luptă și acolo luptând în toată țarna grea vitejește, a fost rănit la un atac și să vede, că a ajuns prizonier la ruși.

E vorba de cazul lui *Désy Zoltán*. Omul acesta care a fost în stare să nimească politiceste pe ministrul-prezidentele Lukács, care a ținut în repetite rânduri surprinzătoare discursuri luminate în chestia română, promițând a deveni un al

doilea Mocsáry merită să-i închinăm câteva șire în coloanele unui ziar românesc. Noi mărturisim sincer, așa ne închipuiam pe maghiarii adevărați întotdeauna.

Când toată lumea e dornică de vești senzaționale, când ochii tuturor se îndreaptă pe creștetul Carpaților, unde pe fiecare centimetru cade câte un ostaș, când agitația cetitorilor atinge culmile cele mai îndrăznețe, atunci sosind zărele din capitală ne trezim, că se anunță cu litere groase cât pumnul și urmează articole lungi, asupra faptului, că ucigașul *Nick și Cobori Rózi* au fost agrățiți.

Fără îndoială e chestiune vitală pentru cei doi blăstămați, că nu-și sfârșesc viața lor scandalooasă în locul cuvenit, dar ertene domni gazetari, cari astfel înțeleg să facă gazetarii, ce mă împoartă pe mine și pe tine și pe el, pe noi toți, că în timpul acesta orbi Nick și Cobori sunt condamnați la închisoare pe viață și nu la moarte. Iar dacă e vorbă de un caz luridic interesant, ce caută articolul senzațional în vecinătatea »luptelor din Carpați« și a »bombardării Dardanelor«?

B.

Unde se va hotărâ soarta războiului.

Agenția Wolff din Berlin comunică următoarele:

Din Copenhaga se află că generalul Cherbils a expus în ziarul »Le Peuple« un mare program militar în care spune că războiul se va hotărâ în vara aceasta printr'o *luptă decisivă între Meuse și Mosella*: frontul german va fi rupt și aliații vor da o ofensivă generală respingând pe germani până la Rhin, după care se va da o nouă bătălie decisivă pe malul drept al Rhinului.

„Korespondenz Biron“ din Viena comunică următoarele:

Se află din Londra că ziarul »Times« într'un articol de fond, scrie următoarele despre ultimele fapte de război:

Campania de primăvară n'a început până acum pe frontul occidental; pe frontul oriental se dau niște lupte desperate pentru stăpânirea trecătoarelor din Carpați. Această acțiune e pregătită și are o mare însemnătate, și de ea depinde soarta războiului de pe teatrul oriental. Rușii mai sunt pe partea de nord a trecătoarei din Ussok, unde lupta mai poate ține câteva săptămâni.

Pentru aliații de vest, valoarea presiunii rușilor constă în faptul că germanii sunt siliți să fie cât se poate de atenți la desfășurarea luptelor de pe frontul oriental și că nu pot să trimeată nici un corp de armată de pe un front spre celalt, așteptându se mereu la ofensivă pe ambele fronturi

lurlat a năvălit cu forci și cu topoare în sala primăriei, a pus pe fugă pe judecătorul de tribunal pe protopretorul și pe toți proprietarii mari, cari volau cu ori ce preț să facă comasarea hotărului comunel.

Prilejul acesta li adusese la Bagin și pe moșul șmeu, fiindcă avea și dănsul proprietate în hotarul acestei comune.

Poporul infuriat știa, că și părintele din Sânmihai e dintraceia, cari vreau comasația. Cu toate aceste nu-i-au făcut nimic. Ceiații d mai au dus cu sine dreptsuvenir câteva dungi vineții pe spate, sau câte un cocor în cap. Singur popa cel românesc din Sânmihai a fost cruțat de lovitură.

Cățiva unguri l'au luat de braț și l'au scos printre mulțimea infuriată, l'au pus în căruța și l'au petrecut până'n capu satului.

Vestea de om sfânt și făcător de minuni la apărăt de mânia poporului Spaima îndurată lesă și mai ales lipsa paltonului de earnă pierdut în tumult, i-a atras pneumonia, care l'a pus la pat și din care nu s'a mai sculat.

O săptămână întreagă am veghiat la patul bătrânului. În noaptea din urmă mă culcasem puțin. Eram rupt de osteneală. Cătră ziua mă trezi un-

servitor și îmi spuse, că părintele vrea să-mi vorbească. Am alergat la patul muribundului. S'a uitat la mine cu ochii lui albaștri plini de bunătate, mi-a întins mâna, ca și cum ar fi vrut să mă binecuvinteze și cu glas stins venit parcă de pe altă lume mi-a spus vorbele, cari nu le voi uita cât oi trăi:

— »Mor nemângâiat, că nu mi-am putut vedea împlinită dorința, că să las pe unul dintre nepoții mei de urmaș în parohia aceasta, unde de-o sută și mai bine de ani nu au fost alți preoți decât din neamul nostru. M'am gândit mai ales la tine, ca la cel mai mare. Dar nu m'ai ascultat. Deacum luaște: *cum îți săra așa-i mânca*.»

S'a întors apoi spre părete și a murit.

Eram atunci în vârsta de 20 de ani. Plin de iluzii și de încredere în viitor și cu cariera ce mi-o alesese. Cu mintea de-atunci am trecut ușor la ordinea zilei peste vorbele din urmă ale moșului.

Dorința bătrânului îmi părea o idee fixă a unui om, care a trăit o viață întreagă la sate și a cărui orizont și aspirații nu se estindau mai departe de cariera cinstită și pecinică de preot.

Dacă bătrânul nu a fost în stare să-și crească urmaș din singurul fiilor — îmi ziceam adese — cum putea să pretindă ca eu, cel crescut la oraș, să mă întorc și să mă mulțumesc cu viața monotonoasă și aspră dela sate.

Aci după douăzeci de ani de muncă și sbucium, de nădejdi înșelate și de iluzii reduse, mă gândesc însă altcum. Oare nu eram mai fericit și mai îndestulit, dacă ascultam de povețele înțelepte a-le moșului meu și mai ales dacă îi respectam dorința și nu l'lășam să moară nemângâiat? Cine știe!

În clipe de descordare sufletească, când mă cuprinde un fel de scârbă de meseria asta parasită din care trăiesc, mă cuget, cu cât era mai potrivită cu firea mea idealistă cariera de preot; ce astfel de om ași fi putut fi și ce mult bine și câtă lumină ași fi putut vărsa asupra fiilor mei sufletești. Atunci îmi vin iarși și iarși în minte cuvintele ce mi le-a spus bătrânul și înțeleptul popa din Sânmihai pe patul de moarte:

»De-aci înainte — *tubite i epote* — cum îți săra așa-i mânca.

(Va urma).

Sinodul arhidiecezan.

Sibiu, 14 Aprilie n.

Sedința a patra s'a ținut Miercuri în 14 Aprilie nou. După citirea procesului verbal biroul prezintă rugărilor deputaților Dr. Ioan Marghita și Dr. Ioan Popescu pentru acordarea concediului pe întreg restul sesiunii. Concediul cerut se acordă. Deputatul Nicolae Ivan comunică sinodului, că doi deputați se află puși în imposibilitate de a se prezenta la sinod; sau de a cere concediu, fiind înrolați la miliție, și anume: Dr. Ioan Papp și Dr. Octavian Vasu. Propune să fie considerați ambii ca concediați pentru întreaga sesiune. Propunerea se primește.

Comisiunea școlară, constituită sub prezidenția deputatului Grigoriu Pletosu, raportează prin referentul Victor Făcăla asupra raportului consistoriului, ca senat școlar, către sinod. Intrându-se în discuția specială, raportorul propune, ca datele și comunicările referitoare la gimnaziul superior din Brașov, la școala reală inferioară din Brașov, la gimnaziul inferior din Brad, la școala comercială din Brașov, la secțiunea pedagogică a seminarului arhidiecezan, să fie luate la cunoștință. Se primește. Se iau la cunoștință și comunicările consistoriului, făcute cu privire la examenele de calificare învățătoarească.

Le punctul din raport, referitor la școlile primare, comisiunea află, că datele statistice sunt espuse cu superficialitate, și propune întâi rectificarea lor, iar în viitor adunarea lor cu mai multă exactitate, dându-se instrucții potrivite dela centru în direcția aceasta și îndrumat fiind consistorul să se îngrijească de controlarea lor în viitor, ca în fața sinodului se fie prezentate numai date esecțe și autentice. Vorbesc la obiect deputații Vasile Gan, Nicolae Borzea, Romul Furduiu și Dr. Nicolae Comșa, apoi sinodul primește propunerea comisiunii.

Cu privire la localurile școlare, comisiunea propune, iar sinodul decide, că în viitor să se spună în raport, că localurile de școală închise, din cari motive au fost închise.

Punctele din raport, referitoare la grădinițele școlare, la bibliotecile școlare, la numărul școlarelor, și la numărul învățătorilor se iau la cunoștință, primindu-se propunerea făcută din partea deputatului Dr. Ioan Lupșa, că luând act despre intrarea sub arme a mulțimii de învățători de ai noștri, sinodul își exprimă recunoștința, că învățătorimea noastră știe să-și facă datoria și pe câmpul de războiu, ca și în școală.

Punctul din raport, referitor la salariile învățătorilor se ia la cunoștință.

La punctul referitor la catehizare comisiunea propune, ca sinodul să-și exprime părerea de bine, că în fine guvernul a recunoscut de corect și de legal punctul de vedere al bisericii, și catehizarea se poate face numai în limba maternă a elevilor.

Discuțiile se naște la punctul referitor la ajutoare. Comisiunea propune, ca ajutoarele, date pe seama școlarelor, să se împartă numai odată în an, într-o singură sedință consistorială eventual în două. Vorbește Dr. Ioan Stroia, Excelența Sa Arhiepiscopul și Mitropolitul Ioan Mețianu, Lazar Triteanu, Grigoriu Pletosu, Vasile Dămian în urmă sinodul primește propunerea deputatului Mateiu Voileanu, și la raportul consistoriului la cunoștință. Propunerea comisiunii cade.

Punctele din raport, referitoare la examene, la inspecția școlarelor, la conferențele învățătoarești, la cursurile de analfabeți, la burse, se iau la cunoștință, fără discuție.

Urmează raportul comisiunii financiare. S'a constituit astfel: president Vasile Dămian, raportor Ioan I. Lăpedatu.

Raportorul face un esposeu amănunțit asupra situației financiare a arhidiecezei, constatând, că evidențierea și încasarea diferitelor competențe nu se face cu destulă rigoare. În special apoi propune luarea la cunoștință a singuraticelor puncte din raport, cu propunerile următoare:

Consistorul să facă obiect de studiu din chestia, cum s'ar putea introduce o evidențiere și o încasare mai bună, mai promptă, a diferitelor taxe și competențe.

Consistorul să prezinte raport amănunțit despre fundatiunea răposatului asesor consistorial Galacteon Șagău.

Sinodul să exprime mulțumită institutului de bani »Doina« din Câmpeni și d-lui Dr. Zoșim Chirtop, pentru fundațiile făcute. Se primesc toate propunerile deputatului Dr. Ioan Lupșa, ca în viitor consistorul să ceară informațiuni dela protopresbiteri și despre celelalte fundații de pe sate și apoi

propunerea deputatului Sergiu Medeano, ca în sesiunea viitoare consistorul să prezinte negreșit proiectul despre modificarea statutelor fondului de pensii.

Urmează comisiunea organizatoare. Raportează deputatul Nicolae Ivan în chestia zidirii noue, ridicată pe seama gimnaziului din Brad. Cetește raportul consistoriului, din care se vede că zidirea a fost dată în întreprindere firmei Dușoiu și Leucă, că zidirea a înaintat până la etajul II, și că la termin are să fie gata. Consistorul s'a îngrijit de controla necesară. Raportorul propune luarea raportului cu aprobare la cunoștință. Se primește. Acelai referent raportează în chestia rezidării seminarului Andreian. Cetește raportul consistoriului către sinod. Din raport reiese, că rezidarea seminarului a costat cu toate instalările 290,925 coroane 46 fl., care sumă a fost acoperită din fondul de zidire al seminarului, în suma de 190,000 coroane, și din împrumutul care se va acoperi, și în parte e acoperit, din colecta întreprinsă de Excelența Sa, înaltpreasfințitul Domn Arhiepiscop și Mitropolit Ioan Mețianu, în favorul seminarului. Sinodul la propunerea raportorului, ia raportul consistoriului cu aprobare la cunoștință.

Deputatul Andreiu Bărseanu, fiind ales în două cercuri, declară că optează pentru cercul Deva. Se ia act.

Sedința se încheie la orele 12, anunțându-se cea proximală pe Joi, 15 Aprilie n. la orele 9 dimineața.

SITUAȚIA pe câmpul de războiu.

Azi dimineață am primit dela biroul de presă al prim-ministrului următoarele comunicate oficiale telegrafice:

Situația în nordul monarhiei.

Budapesta 15 April. — Din marele cartier general al nostru se comunică oficial cu data de azi:

În Galiția de vest, la Cieskovicze, lângă Biala am zădărnicit o eșire de-a Rușilor, pe care aceștia o îndreptaseră în contra noastră în 14 l. c. Forțe mai mari rusești au atacat pozițiile trupelor noastre de pe înălțimile Wsocho-Zwötö, lângă râul Strjy. După lupte violente însă l'am respins pe dușman luându-i printr'un contra-atac o însemnată poziție, pe care am ocupat-o imediat. În această luptă am făcut prizonieri 3 ofițeri și 681 de soldați dușmani.

Dealtmintrelea pe frontul din Carpați s'au dat numai lupte de artilerie. Pe mulți sectori a fost deplină liniște.

În Galiția de sudost și în Bucovina n'a obvenit nimic de semnalat.

General de divizie Höfer, locțiitorul șefului de stat major.

Pe frontul anglo-franco-ruso-german.

Berlin 15 April. — Buletinul oficial al marelui cartier general german e pentru azi următorul:

Pe câmpul de operații dela vest: Intre Maas și Mosela s'au dat lupte numai ici-colea. Francezii au suferit în atacul lor întreit dela Marcheville perderi grele; n'au ajuns nici un succes. Lupta care s'a desfășurat pentru o mică parte de tranșeu din vestul șoselei Seesy-Flirey, a ținut până noaptea. Lângă Bois-de-Pretre am zădărnicit atacurile franceze. Trupele dușmane cari înaintau în contra pozițiilor noastre din nordul localității Marcheville au fost respinse de trupele noastre de siguranță suferind perderi grele. Spre sud dela Hartmannsweilerkopf Francezii au încercat de 5 ori să ne spargă rândurile, dar nu le-a succedat. Dealtmintrelea în Vosgi s'au dat numai lupte de artilerie.

Pe câmpul de operații dela ost: La ost situația e neschimbată.

Un interview al regelui Constantin.

Din Roma se anunță: Trimisul special al ziarului »Tribuna« la Londra a fost primit în audiență de regele Constantin, care i-a vorbit de evenimentele militare și politice din aceste zile din urmă.

Vorbind de operațiunile din Dardanele, Regele Greciei și-a arătat părerea că nu se poate admite o acțiune fericită asupra strămtorilor dacă nu se va pune la cale o acțiune combinată pe mare și pe uscat.

Ziaristul a întrebat pe Suveran dacă crede că ar fi cu putință o schimbare în politica de neutralitate urmata până acuma de guvernul elin.

Grecia — a răspuns Regele Constantin — trece printr'o grea încercare. Sunt incredințat că orice grec ar apuca băcurile armele dacă o va cere interesul patriei. Poporul meu este prin excelență patriot. Însă oamenii cari au greaua cădere de a-l cărmui trebuie să fie seamă de greutatea momentului, întru a chibzui oportunitatea vreunei acțiuni. Eu personal socotesc că ar fi nevoie de a se reorganiza, dacă e cu putință, finanțele statului elin, după sdruncinarea pricinuită de războiul balcanic.

Congelațiunile (înghețările) soldaților.

De Dr. med. Mircea Mocanu.

— Fine. —

Therapia. — Am amintit deja despre tratamentul congealațiunilor superficiale. Pacientul stă culcat, neîncălțat, provăzut fiindu-i piciorul s'au degetele congeilate cu un pansament făcut cu vaslină boricată sau în lipsă de asta cu undelomn curat, clei sau său. O pastă a cărei eficacitate indiscutabilă am avut ocazie s'o văd chiar în cazuri ușoare de congealațiuni gangrenose e compusă după următoarea rețetă:

Rp.

Ichtyali	Gramă unum (1-00).
Colloidi	Gramata viginti (20-30)
Oi Ricini	Gramă unum (1-00).
Bals. peruviani	Gramata duo (2-00).
M. f. pasta	

În cazuri însă mai grele de gangrenă se complică puțin tratamentul.

Puroiul virulent și otrăvicios se secretă abundent, o parte din el se absoarbe în organism și strică din zi în zi culoarea bolnavului, devine din ce în ce mai palid, mai apatic și mai uscat, are temperatură constantă, s'e perde cu desăvârșire pofta de mâncare și fără un tratament energic sfârșitul poate să fie tragic: moartea prin slăbirea constantă și consecutivă a absorbiției toxinelor și lipsei de nutriție.

Primul lucru ce-l avem de făcut în împrejurări de felul acesta, fără a lua numai decât cuțitul de chirurg în mână spre a amputa — căci e speranță să salvăm mai mult din picior decât s'ar crede la început — e să oprim secrețiunea de puroi, care după cum am spus din cauza absorbiției de puroi e așa de periculoasă. Și oprim secrețiunea prin prafuri, ce usucă gangrena umedă transformând-o în o gangrenă uscată, ca prafuri de cărbune, dermat, praf de gips (sulfat de calciu).

De multe-ori nu putem trece peste trebuința unei amputațiuni. Dar prin acest tratament ajungem curând, fără ca bolnavul să fie expus la simptomele grave ale absorbiției de puroi la linia de demarcațiune de care am vorbit și și amputațiunea în acest caz decurge fără complicații și fără nici un incident neplăcut.

Et nunc venio ad fortissimum. Ajungem la tratamentul cel mai modern recomandat de prof. Dr. Freund din Viena acum în iarnă: tratamentul congealațiunilor prin suc gastric. Există anume în sucul gastric un ferment, ce se chiamă pepsină, care în digestiunea alimentelor din stomah joacă rolul de căpetenie — și care are curioasa particularitate de a ataca țesăturile moarte, nu însă și pe cele vii. Și aceasta e calitatea așa de apreciată în tratamentul congealațiunilor, că fiind sucul gastric aplicat pe partea congealată gangrenată distruge ce e mort și lasă neatinse, ce e viu. Cu alte cuvinte în modul cel mai repede posibil produce linia de demarcație.

Deci favorul mare al sucului gastric în tratamentul congealațiunilor e, că îl scuteste pe bolnav de dureri și neplăceri câteva săptămâni pe cari ar trebui să le aștepte până ce s'a formează linia de demarcațiune și afară de aceasta linia de demarcațiune e așa de bine hotărâtă încât nu mai obvine

cazul de a se amputa nici cea mai mică parte din membrul sănătos sau viceversa nici celălalt caz, de a vedea că se întinde gangrena și peste membrul deja amputat, căci linia de demarcațiune nu fusese destul de bine distinctibilă.

Sau cu alte cuvinte scurt: tratamentul cu suc gastric de cele mai multe ori nici el nu-l poate scăpa pe bolnav de o amputațiune, dar aceasta operațiune se poate face cu datele săptămâni mai curând și cu toate acestea în condițiuni mult mai favorabile. Păcat însă că tratamentul prof. Freund e prea costisitor și nu se aplică deocamdată la noi, decât în spitalele centrale din Pesta și Viena.

Galiția 6 Aprilie 1915.

Atitudinea viitoare a Bulgariei.

D. Alex. Malinoff, șeful partidului democrat bulgar fiind interviewat de trimisul special al oficiosului rus »Novoye Vremia« la Sofia a făcut următoarele declarațiuni în legătură cu atitudinea viitoare a Bulgariei, față de evenimentele la ordinea zilei.

— După mine, orientarea actuală și viitoare a politicii externe a Bulgariei tinde spre o apropiere cordială de Tripla Înțelegere în apele căreia trebuie să înotăm. Lucrul acesta e de notorietate publică azi în Bulgaria de-oare ce toți, dar absolut toți oamenii de stat, sunt de părere că idealul nostru național nu se poate înfăptui în întregimea lui decât cu sprijinul și concursul Triplei Înțelegeri.

— Odată aceasta chestiune tranșată în mod definitiv în principiu, mai trebuie num. i fixarea modalității punerii ei în aplicare.

Trebuie să știm prece și detaliat ce anume pretinde Tripla Înțelegere dela noi, cum de altfel și aceasta trebuie să știe pretențiile noastre.

În ceea ce privește intențiile Bulgariei, ele constau, în revizuirea tratatelor de pace de București și Constantinopol și aplicarea integrală a tratatului de alianță călcat de Serbia în 1913; adică restituirea Cadriatelor în afară de Suistra cedată României de conferința dela Petrograd; a liniei de graniță Enos-Midia și a tuturor teritoriilor ce i se cuvin după tratatul, de alianță cu Serbia.

Eu cred că tratativele cu Tripla Înțelegere pe aceste baze trebuiesc începute cât de curând.

În ceea ce privește o înțelegere cu Grecia, noi am putea trata direct cu această țară numai în cazul când guvernul elin va admite cedarea Cavalei, Drama și Ceres, cari sunt de o mare importanță economică pentru Bulgaria.

Astfel de tratative cu Grecia s'ar putea face și sub auspiciile Triplei Înțelegeri.

ȘTIRI.

— 16 Aprilie n. 1915.

Sublocotenentul Victor Rusu și gloșații săi.

Ziarele din Viena și Budapesta ne aduc amănunte foarte interesante cu privire la faptele eroice — aproape legendare, — pe care le-a săvârșit comandantul unei cete de gloșați români dela începutul războiului încoace și până azi în numeroase lupte crâncene din Carpați, Galiția și Bucovina. Cel ce a săvârșit cu gloșații săi aceste fapte de vitejie, unice în felul lor, este fostul căpitan activ în armata austro-ungară Victor Rusu, astăzi sublocotenent de gloșai, decorat cu medalia de aur pentru vitejie.

Absolvent al academiei militare, înființate încă pe timpul Mariei Teresiei, Victor Rusu își creștase o admirabilă situațiune în armată, ajungând aghiotant al șefului de statmajor austro-ungar dinaintea baronului Konrad von Hostendorf. Înainte de a ajunge însă acolo a colindat Bosnia și Herțegovina și Serbia organizând temutul serviciu de solonaj ai bandelor sârbești ce nelinișteau populațiunea pasnică din cele două provincii pe atunci numai ocupate cu mandat european de Austro-Ungaria. De multe ori s'a abătut și prin Muntenegru și în toate părțile a dat dovada unui admirabil sânge rece, unul spirit pătrunzător și bun cunoșcător de oameni. Astăzi numără aproximativ 50 ani.

Demisionând din motive necunoscute din armată, a intrat în presă și a lucrat multă vreme în redacția organului partidului național român din Budapesta, »Lupta«, colaborând regulat la »Reichspost«, la organul socialiştilor creștini din Viena și la »Danzers Armees Zeitung.« A venit apoi în

România, unde a asistat ca ziarist la mai multe manevre, publicând în presa de specialitate din Austria câteva articole cu juste aprecieri relativ la calitățile și defectele armatei române. În timpul din urmă exploata o carieră de plată lângă T-Severin — când veni șlirea despre izbucnirea războiului, Victor Russ, deși nu mai figura în cadrele armatei austro-ungare, a alergat imediat să-și apere țara. S'a prezentat voluntar, i s'a dat rangul de sergent major și a primit comanda unei companii de ecleori, compusă din gloșai români aleși de el din ținutul Solnoc-Dobăca și Năsăud, cu care a operat așazicând independent de celelalte trupe. În Bucovina și în Galiția, dealungul Carpaților se povestesc lucruri extraordinare despre această mână de eroi — și Rușii au pus preț de 25.000 de ruble pe capul comandantului, de care vreau să se scape cu orice preț.

În numărul de mâne vom scriei câteva din faptele temerare săvârșite de acest erou, devenit legendar.

Scutirea gloșaiilor de 37—42 ani de serviciul militar.

Ministru agriculturii a emis o ordonanță, prin care se scutesc de serviciul militar acei gloșai de 37—42 ani aparțânători categoriei B.) obligați să se prezinte în intervalul de a 6 Aprilie până la 4 Mai înaintea comisiunilor de recrutare (asentare) — cari se ocupă cu agricultura și despre cari se poate dovedi că de danși este neapărată trebuință la sevășirea diferitelor lucrări agricole. Cei-ce vor să fie scutiți de serviciu, sunt datori să ceară o legitimație (igazolvány) dela primărie, care dovedește că de respectivul este neapărată trebuință la lucrările agricole. Legitimația trebuie arătată protopretorelui înainte de terminarea recrutărilor deci până la 6 Mai nesmintit. Cei-ce vor întârzia să facă acest lucru până în 6 Mai, să-l facă până în 10 Mai, căci dincolo de acest termen cereri de scutire nu se mai pot face.

Inundații în Bucovina.

Din Cernăuți se comunică ziarelor din România următoarele: Bucovina este amenințată de mari inundații din cauza ploilor torențiale ce cad fără întrerupere de câteva zile. Apele râurilor Siret, Suceava și Ceremușul au crescut considerabil, amenințând cu revărsarea pe întreaga regiune arabilă din partea locului. În valea orașului Cernăuți, Prutul s'a revărsat producând ravagii pe șesurile dinspre Jucia și Caliclanca. Autoritățile au luat toate măsurile posibile pentru înălțurarea nenorocirii. Numeroase locuințe situate pe malul Prutului au fost evacuate. Chiar în dreptul frontierei române, la Molnița, Prutul s'a revărsat, inundând o mare porțiune de teren, amenințând și cazarma grănicerilor români. Râulețul Molaița, care trece pe lângă Mamoraița, s'a revărsat de asemenea acoperind pe o mare distanță terenul de pe ambale mării cu un mare strat cu apă. La vamă torontul apelor a ajuns în dreptul clădirii cordonului militar, luând și câteva butoaie cu gaz, deposite acolo. S'au luat și aici măsuri de salvare.

Furtună pe Dunăre.

Din Galați se comunică că Miercuri dimineața o groznică furtună s'a deslănțuit pe Dunăre, aruncând valuri mari peste chesul portului și zguduind puternic vasele acostate în rădă și în largul Dunărei. Furtuna a ținut aproape toată ziua. Mai multe șleuri și ciamuri au fost emulse din ancoră și aruncate la larg. Vapoarașul »Maria« fiind lovit de un ciam, a fost scundant. Accidente de persoane nu s'au întâmplat. Bacul »Mihail« fiind desprins de asemenea din ancoră și târât de curent, s'a oprit în vârful a două vapoare italiene acostate la docuri și în direcția cărora era cu furie repezit de valuri. Alte șleuri și vapoare au suferit stricăciuni.

Valurile înfuriate ale Dunării au rupt Miercuri la orele 12,30 o nouă porțiune din digul care apăară litoralul românesc dinspre Oitenița. Apele s'au revărsat cu furie pe frumoasele semănături ale locuitorilor amenințând serioșii comunele: Spanciof, Spancea și Clinciu.

Fost general bulgar — prinț rusesc.

După cum se anunță din Sofia, generalul bulgar Ratko Dimitrieff, care a trecut ca voluntar în armata rusească servind acolo cu același rang, a fost ridicat de către țara la rangul de prinț. Generalul Dimitrieff a fost comandantul ostărilor, cari au impresurat Przemysl.

Apollo-Bio.

Program pentru Sâmbătă și Duminică: Herghelii Curții din Lippizia (Vederi), Șoarecele albastru, partea 2. Comedie grandioasă în 4 acte. — Ciutac a furat bani (farză 1 act), O ispravă alui Iuliu (șlager umor). Pseudo-gardiștii (Umor).

Proprietar: **Tip. A. Mureșianu: Branisce & Comp.**
Redactor responsabil: **Ioan Lacea**